

november 1978

Tel. 091/25 76 11
(toestelnummer 4104)

DE OOGST (1)

Dialekt van..... (stad, dorp,
gehucht, wijk), (gemeente), (prov.).

GESPROKEN DOOR :

OPGETEKEND DOOR:

Naam:.....
Geboorteplaats:.....
Geboortejaar:.....
Beroep:.....
Geboorteplaats vader:.....
Geboorteplaats moeder:.....

Naam:.....
Geboorteplaats:.....
Geboortejaar:.....
Beroep:.....
Volledig adres:.....

Wilt U de vragenlijst invullen voor slechts één plaats ? De laatste gemeen-
tefusie ten spijt, blijven alleen de oorspronkelijke dorpen voor ons dialect-
onderzoek de geografische referentiepunten. U vult dus in voor bijvoorbeeld
Z e v e n e k e n, gemeente Lochristi.
Als U de zaken zelf niet voldoende kent, gaat U liefst te rade bij een ter
plaatsse geboren en getogen landbouwer.
Tracht ook steeds zo getrouw mogelijk de dialectische uitspraak weer te
geven.

OOGSTEN VAN GRAAN

Hoe heet in uw dialect:

1. het werktuig waarmee men vroeger graan
oogstte ?

2. de steel van dat werktuig ?

3. het andere werktuig dat men bij het
pikken gebruikte (om de halmen bij-
een te nemen) ?

4. de steel van de pikhaak ?

5. Om de pik te scherp te gebruiken men een aanbeeldje dat in de grond
werd geplant, waarop men de pik uitklopte met een hamer. Hoe heet:

a. het aanbeeldje dat men in de grond
plant ?

6. b. de hamer die men daarbij gebruikt ?

7. c. de beide werktuigen samen; b.v.: ik
heb mijn vergeten .

8. Bij het pikken slaat de pikker de haak in de korenhalmen, gaat eerst al pikkend vooruit, en komt dan weer achteruit om de afgesneden halmen bijeen te halen. Hoe noemt u:
- a. vooruitgaande de halmen afpikken ?
(inslaan, inkappen, inpikken...)
9. b. achteruitkomend de halmen bijeenhalen met de pik, de pikhaak en de voet ?
10. Hoe noemt u de hoeveelheid afgepikte halmen die met de haak bijeen worden gehaald en op de grond gelegd ?
11. In sommige streken, of bij sommige vruchten, legde men twee zulke hoeveelheden op elkaar om een bundel te maken. Werd dat in uw streek gedaan ?
12. Zo ja, hoe noemde u elk van die hoeveelheden die bestemd waren om twee aan twee te binden ?
13. Welke vruchten werden op die manier gepikt en gebonden ? (rogge ? haver ? gerst ? tarwe ? klaver ? erwten ?)
14. Hoe heet de gebonden korenhalm ?
15. De bundels werden dan rechtgezet in hokken. Hoe heet zo'n geheel van rechtop geplaatste bundels ?
16. Hoe noemt u die bewerking ? (gevraagd is dus een *werkwoord*)
17. In bepaalde streken, b.v. in het Waasland, de streek van Dendermonde, Klein-Brabant en Zuid-Oost-Vlaanderen, kent men verschillende benamingen voor de verschillende korenhokken. Wil u hieronder aanduiden welke benamingen in uw dorp bekend zijn, hoe de uitspraak luidt, welk soort korenhok men ermee bedoelt (misschien kan u zo nodig een grondplannetje tekenen) en hoe men het rechtzetten zelf noemt.

a. raam

1. bekend of onbekend ? 2. uitspraak:

3. hoe zag zo'n "raam" eruit ? (rond ?, langwerpig ? hoeveel bundels ?)

4. welke vrucht(en) werd(en) in zulke "ramen" gezet ?

5. hoe noemt u de bewerking ?

18. b. ros 1. Bekend of onbekend ? 2. uitspraak:

3. hoe zag zo'n "ros" eruit ? (rond ?, langwerpig ?, hoeveel bundels ?)

4. hoe noemt u de bewerking ?

19. c. mandel, mangel 1. bekend of onbekend ? 2. uitspraak:

3. hoe zag zo'n "mandel" of "mangel" er uit ? (rond ? langwerpig ? hoeveel bundels ?)
4. welke vruchten werden in "mandels" of "mangels" gezet ? (rogge ?, tarwe ? gerst ?, haver ?, erwten ?, klaver ?)
5. hoe noemt u de bewerking ?

20. d. tienling, tierling 1. bekend of onbekend ? 2. uitspr.:

3. hoe zag zo'n "tienling" of "tierling" er uit ? (rond ?, langwerpig ?, hoeveel bundels ?)
4. welke vruchten werden in "tienlingen" of "tierlingen" gezet ?
5. hoe noemt u de bewerking ?

21. e. haag 1. bekend of onbekend ? 2. uitspr.:

3. hoe zag zo'n "haag" er uit ? (hoeveel bundels ?)
4. welke vruchten werden in "hagen" gezet ?
5. hoe noemt u de bewerking ?

22. f. bok, boks 1. bekend of onbekend ? 2. uitspr.:

3. hoe zag zo'n "bok" of "boks" er uit ? (rond ?, langwerpig ?, hoeveel bundels ?)
4. welke vruchten werden in bokken of boksen gezet ?
5. hoe noemt u de bewerking ?

23. g. hoop 1. bekend of onbekend ? 2. uitspr.:

3. hoe zag zo'n "hoop" er uit ? (rond ?, langwerpig ?, hoeveel bundels ?)
4. welke vruchten werden in "hopen" gezet ?
5. hoe noemt u de bewerking ?

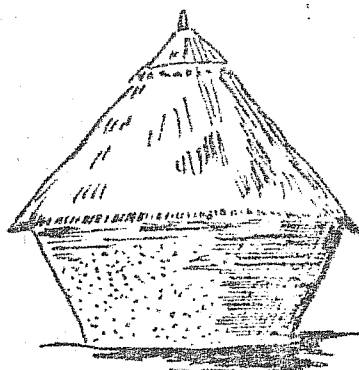
24. h. stuik 1. bekend of onbekend ? 2. uitspr.:

3. hoe zag zo'n "stuik" er uit ? (rond ?, langwerpig ?, hoeveel bundels ?)
4. welke vruchten werden in "stuiken" gezet ?
5. hoe noemt u de bewerking ?

25. i. peerke, nereke, peertje 1. bekend of onbekend ? 2. uitspraak:
3. hoe zag zo'n "peerke" of "peertje" er uit ? (hoeveel bundels ?)
4. welke vruchten werden in "peerkes" gezet ?
5. hoe noemt u de bewerking ?
26. j. manneke 1. bekend of onbekend ? 2. uitspraak:
3. hoe zag zo'n "manneke" eruit ? (hoeveel bundels ?)
4. welke vruchten werden in "mannekes" gezet ?
5. hoe noemt u de bewerking ?
27. Hoe noemt u het geheel van drie of vier graanbundels, aan de "koppen" samengebonden en rechtop geplaatst als begin van een graanhok of als onderdeel van een "raam" of "ros" ?
28. Soms maakte men graanhokken met behulp van een houten stellage. Die bestond uit een driepikkel en een lange stok. Kende u die methode, en zo ja, hoe noemt u:
- a. de driepikkel
- b. de stok
- c. beide werktuigen samen.
29. Soms plaatste men boven op een korenhok nog één graanschoof (vaak met het "gat" omhoog, om het regenwater te beletten in het hok te sijpelen). Hoe heet die ene graanschoof ?
30. Soms plaatste men met dezelfde bedoeling nog drie graanbundels boven op het korenhok. Hoe noemt men dat geheel van drie schoven ?
31. Na de graanoogst, en vooral na de rogge, zaaide men meestal nog een navrucht. Hoe noemt u de plaats op het veld waar de korenhokken stonden terwijl die navrucht werd gezaaid ?
32. Vroeger gebeurde het vaak dat vrouwen en kinderen de achtergebleven aren gingen oprapen op het veld. Hoe noemt u:
- a. dat werk ?
33. b. een busseltje opgeraapte aren ?
34. Hoe zegt men in uw dialect: de oogst binnenhalen ?
35. De binnengehaalde oogst moest dan gestapeld worden. Kent u de hier afgebeelde stapels ? Zo ja, wil u de dialectnaam van deze stapels en de naam van de bewerking opgeven ? (zie volgende bladzijde).

A. 1. benaming van deze stapel:

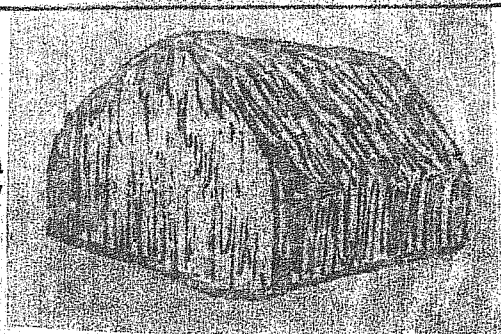
2. hoe zegt u: "een vrucht in zo'n stapel zetten", bijvoorbeeld: *morgen moet het koren* ge..... worden.

36.

B. 1. benaming van deze stapel:

2. hoe zegt u: "een vrucht in zo'n stapel zetten, b.v.: *tarwe werd vroeger dikwijls* ge....."

37. Kleine boeren, die niet genoeg graan hadden voor zo'n grote ronde of rechthoekige stapel, zetten meestal kleine ronde of peervormige stapeltjes. Ook grotere boeren zetten die, bijvoorbeeld wanneer regen werd verwacht.
Hoe noemt men zo'n klein rond stapeltje koren ?

Hoe heet in uw dialect:

38. de plaats nabij het erf waar de korenrijen stonden in afwachting dat het graan werd gedorst ?

39. een samengebonden bos stro na het dorsen ?

40. Vroeger maakte men ook nog bundeltjes van korte stukjes stro en afval. Hoe noemt men:

a. zo'n bosje kort stro ?

b. de korte stukjes stro die in dat bundeltje waren samengebonden ?

41. Hoe heet vandaag de dag in uw dialect een pak geperst stro ?

42. Roggestro werd vroeger vaak gezuiverd, om als dekstro te worden gebruikt. Hoe noemt u:

a. gezuiverd roggestro, dat dient om daken en rijen te dekken ?

42. b. een bundel gezuiverd roggestro ?

